

Το εκπαιδευτικό πρόβλημα

Η Λωρίδα της Γάζας, μια περιοχή της Παλαιστίνης που μαζί με τη Δυτική Οχθη και το μισό Ανατολικό της Ιερουσαλήμ κατακτήθηκε το 1967 από το Ισραήλ, εθεωρείτο πάντα ως μια από τις σθεναρότερες περιοχές αντίστασης στην κατοχή των Ισραηλινών.

Είναι γνωστό, ότι όταν οι λαοί εμάχονται για την ίδια τους την επιβίωση δεν έχουν πολλές δυνατότητες ν' ασχοληθούν το ίδιο δυναμικά με θέματα όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η ασφάλεια, κ.ά.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: Ντίνα Γογγάνη

Τα σχολεία στη Γάζα μοιάζουν με φυλακές - και οι μαθητές με φυλακισμένους, αφού πριν και κατά τη διάρκεια της Ιντιφάντα οι Ισραηλινοί έχτισαν πανύψηλους τοίχους γύρω τους και τους τύλιξαν με ακανθώδη καλώδια.

Οι στρατιώτες περιφέρονται στους δρόμους των σχολείων, παρενοχλώντας τους μαθητές ή και χτυπώντας τους για να εκδικηθούν κάποιους που ίσως έχουν ρίξει πέτρες εναντίον τους. Οι πέτρες είναι ως γνωστόν τα όπλα της σημερινής Παλαιστίνης απέναντι στους πάνοπλους - με όλα τα σύγχρονα μέσα Ισραηλινούς στρατιώτες.

Η έλλειψη σεβασμού του σχολικού ασύλου από τους στρατιώτες, είναι ένα άλλο πρόβλημα. Μερικές φορές εισβάλλουν από κάποια ασημένια ανορθή στα σχολεία, συλλαμβάνουν μαθητές στις τάξεις, επιτίθενται με ράβδους ή ρίχνουν δακρυγόνο αέριο.

Τις επιθέσεις των στρατιωτών ακολουθούν ό-πως είναι επόμενο συμπο-κές, ενώ και ελαστικές αλλά και ζωντανές σφαίρες έχουν χρησιμοποιηθεί εναντίον μαθητών. Η Entisar Ilator ήταν μια μαθήτρια που πυροβολήθηκε μέσα στο σχολείο, από κάποιον έπο-κο που για την πράξη του αυτή τιμωρήθηκε με 6 μήνες μόνο επιτήρηση, με την υπόσχεση καλής διαγωγής. Οι μαθητές και φοιτητές όμως που δικάζονται γιατί πέταξαν πέτρες, καταδι-κάζονται από 8 μήνες μέχρι 2 χρόνια και με πρόστιμο 700-2000 NIS.

Ανάλογη ατμόσφαιρα επικρατεί και στα Πανεπιστήμια. Λίγο πριν το ξέσπασμα της Ιντιφάντα τρεις φοιτητές από τη Γάζα, ο Musbah Ilhanify, ο Abu Selmia και ο Saeb Abu Thahab, πυροβολήθηκαν στο Πανεπιστήμιο Bir-zeit, στη Ramallah, μπροστά στους

Οι Παλαιστίνιοι πάντως πε-ρισσότερο από όσο θα νόμιζε κανείς, προσπαθούν να συντηρήσουν και να αναπτύξουν όλους τους βασί-κους κοινωνικούς τομείς, παράλληλα με τον αγώνα τους για εθνική ανεξαρτησία.

Είναι φυσικό το εκπαιδευτικό σύστημα της Γάζας να πα-ρουσιάζει σήμερα ιδιαίτερες αδυναμίες - ειδικά μετά τη λαϊκή εξέγερση της Ιντιφάντα που η "επίβλεψη" της περιοχής και κατοίκων της από τους Ισραηλινούς κατακτητές έχει σκληρύνει.

κα διαστήματα, ως τιμωρία πήραν με δυσκολία τα πτώματα από τους κατακτητές, προκειμένου να ταφούν παρουσία των δικών τους.

Τα επεισόδια μεταξύ στρατιωτών και φοιτητών είναι αναπόφευκτα αφού οι στρατιώτες ελέγχουν τους δρόμους προς τις σχολές ή και τους κλείνουν, όπως άλλωστε και τις εισόδους των Πανεπιστημίων.

Μεγάλος αριθμός σχολείων και όλα τα πανεπιστήμια στα κατεχόμενα παρέμειναν κλειστά στη διάρκεια της Ιντιφάντα, είτε μερικά είτε ολικά. Το Ισλαμικό Πανεπιστήμιο, το μοναδικό πανεπιστήμιο της Γάζας που πριν την Ιντιφάντα περιελάμβανε 4.500 φοι-τητές, παρέμεινε κλειστό για τους τελευταίους 44 μήνες, μέχρι πρόφρατα που α-ποφασίστηκε η επα-ναλειτουργία του (Οκτ. '91).

Οι Ισραηλινοί κατακτητές με το κλεισιμό σχολείων - παν/μίων θέλησαν αφ' ενός να επιβάλλουν μια συλλογι-κή τιμωρία, κι αφ' ετέρου να εμποδίσουν την ελευθερία έκφρασης των φοιτητών και το δικαίωμά τους για σύνδεση και εκπαίδευση.

Το πρόβλημα του κλεισί-ματος των σχολείων αντιμετωπίστηκε με την προσπάθεια της Παλαιστι-νιακής κοινότητας να προσφερθούν εναλλακτικές λύσεις στους Παλαιστίνιους για τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Έτσι δημιουργήθηκαν λαϊκές επιτροπές παιδείας για την παροχή ειδικών σπουδών στους μαθητές, από γονείς, φοιτητές, δασκάλους, σε σπίτια, εκκλησίες, ακόμα και σε κήπους. Η προσπάθεια αυτή κηρύχτηκε παράνομη και αντιμετωπίστηκε με συλ-λήψεις και διώξεις. Παρά-νομες κηρύχθηκαν και οι ανάλογες κινήσεις στα παν/μια για (κρυφές) σπουδές.

Η συλλογική αυτή ποινή συνεχίζεται ως σήμερα, για λίγες μέρες ή μεγάλα χρονί-

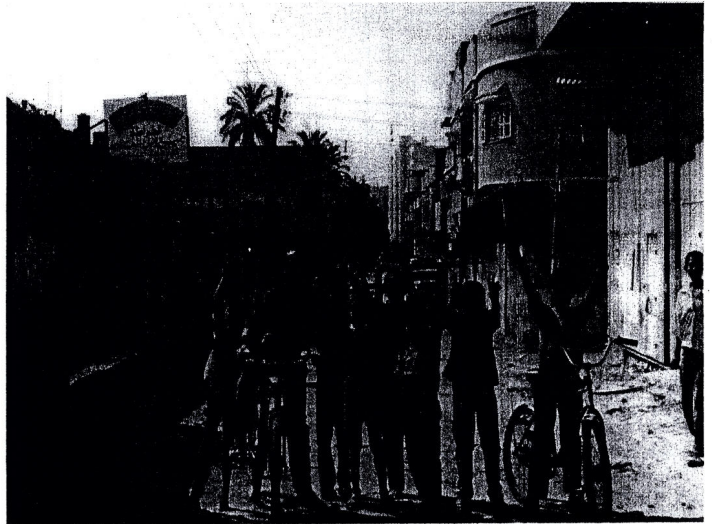
κα διαστήματα, ως τιμωρία των φοιτητών ή των οι-κογενειών τους.

Σήμερα είναι σαφές στους Παλαιστίνιους ότι στόχος αυτού του μέτρου είναι η προσπάθεια να τους κά-νουν αδαείς.

Ειδικά κατά τη διάρκεια του πολέμου στον Κόλπο, οι κατακτητές στη Γάζα επέβαλαν γενική απα-γόρευση κυκλοφορίας για περισσότερο από 45 μέρες, και δεν έδωσαν άδεια ούτε στους μαθητές να πηγαίνουν σχολείο. Στο Ισραήλ όμως οι μαθητές συνέχισαν τα μαθήματα κανονικά.

Η Unified Leadership της Ιντιφάντα ζήτησε και τελικά πέτυχε την παράταση του σχολικού έτους κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, για να συμπληρωθούν κά-ποιες ώρες.

Το πρόγραμμα σπουδών των σχολείων της Γάζας ακολουθεί το Αιγυπτιακό σύστημα - ενώ η Δυτική Οχθη αυτό της Ιορδανίας. Τα σχολικά βιβλία είναι από την Αίγυπτο, οι Ισραηλινοί όμως αφαιρούν εκείνα που περιλαμβάνουν σπουδές Μέσης Ανατολής ή Πα-λαιστινιακές σπουδές. Έτσι, ό-τι επιτρέπεται να διδαχθεί

είναι λογοκριμένο. Η ιστορία του Παλαιστινιακού λαού για παράδειγμα δεν επιτρέπεται να περιλαμ-βάνεται στο πρόγραμμα σπουδών.

Τα βιβλία που παρέχονται δεν επαρκούν για όλους, όπως επίσης δεν είναι επαρκείς η ποιότητα και η ποσότητα του διδακτικού προσωπικού. Παράλληλα στο προσωπικό ασκείται αυστηρή επίβλεψη για την τήρηση του κυβερνητικού προγράμματος, και στην περίπτωση παρεκκλίσεων τιμωρείται με κρατήσεις, φυλακίσεις και άλλες κυρώσεις. Διευθυντές σχολείων και καθηγητές, ό-πως ο Nasmi Abudaiya και ο Assad Saltowi κρατήθηκαν για αρκετό χρονικό διάστημα υπό περιορισμόν και χωρίς αποδοχές.

Εκτός όμως από την

παρεμπόδιση των σπουδών μέσα στην Παλαιστίνη αφιούνται επίσης το δι-καίωμα σπουδών σε όσους επιθυμούν να ταξιδέψουν έ-ξω απ' αυτήν.

Το σύστημα των αδειών που παρέχουν οι Ισραηλινοί κατακτητές είναι τόσο περιεργο, ώστε να έχει ως αποτέλεσμα την επιστροφή των φοιτητών πριν την ο-λοκλήρωση των σπουδών τους με τη μη ανανέωση της άδειας. Η ακόμα την πίεση των φοιτητών για παραμονή έξω από την πατρίδα τους για μεγάλα χρονικά διαστή-ματα, στα οποία δεν έχουν δικαίωμα να επισκεφθούν τη χώρα τους. Πρόκειται δηλαδή για ένα είδος απέ-λασης, με τελικό σκοπό την εξόντωση των Παλαιστίνιων από τα εδάφη τους.

Κάθε Παλαιστίνιος που σε ξένη χώρα έρχεται σε επαφή

με τη μοναδική μορφή πρεσβείας των, την P.L.O., διαπραττεί πολιτική πράξη επικίνδυνη, και χάνει το δικαίωμα της επιστροφής στη γη του.

Ο τελικός στόχος των Ισραηλινών για τη Λωρίδα της Γάζας αλλά και γενικά τις κατεχόμενες περιοχές της Παλαιστίνης, είναι ο υποβι-βασιμός και το δάμασμα του εκπαιδευτικού συστήματος. Εκείνοι που τελικά κερδίζουν μια κατάλληλη εκπαίδευση είναι ελάχιστοι μόνο. Επιθυμία των κατα-κτητών είναι να κάνουν τον Παλαιστινιακό λαό αμαθή, προκειμένου να τον ελέγχουν.

Κατά την παραμονή μου στη Λωρίδα της Γάζας είχα την ευκαιρία να μιλήσω με τον Assad El Saftawye, καθηγητή που έχει τεθεί πρόσφατα σε διοικητικό περιορισμό από τις Ισραηλι-νές αρχές.

Έχει σπουδάσει φυσική στην Αίγυπτο το 1957 μαζί με τον Yasser Arafat και τον Salah Abo Kalaff.

Τα όσα μου είπε στη συνέντευξη που μου παραχώρησε είναι άκρως διαρωπαστικά για τα εκ-παιδευτικά στην περιοχή. Είναι η μαρτυρία ενός ανθρώπου που ζει τα τα γεγονότα και γνωρίζει καλά τις συνέπειες.

Η διαμάχη μεταξύ Πα-λαιστίνιων-Ισραηλινών εί-ναι διαμάχη μεταξύ δύο πο-λιτισμών.

Η εκπαίδευση ιστορικά και γεωγραφικά ήταν η μόνη επένδυση στη Λωρίδα της Γάζας, αν και η Γάζα ήταν η φτωχότερη περιοχή της Παλαιστίνης από το 1948.

Στατιστικά στοιχεία σχολείων - μαθητών στη Λωρίδα της Γάζας Έτος 1989				
Είδος Σχολ.	Κυβερνητ.	Ιδιωτικό	Σύνολο	
Σχολεία	105	162	49	316
Μαθητές	77917	90713	8056	1766861

Διανομή μαθητών σύμφωνα με το επίπεδο εκπαίδευσης	
Νηπιαγωγείο	6940
Βασικό	109772
Προπαρασκευαστικό	39765
Γυμνάσιο	19379
Σύνολο	176686

στη Λωρίδα της Γάζας

Στην περίοδο 1948-1967 ο πληθυσμός διπλασιάστηκε και τριπλασιάστηκε. Οι μορφωμένοι Παλαιστίνιοι δούλεψαν σε αραβικές χώρες, στην περιοχή του Κόλπου και τη Σαουδική Αραβία. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την επάρκεια τόσο στη Λωρίδα της Γάζας, όσο και εκτός αυτής.

Η Αιγυπτιακή διοίκηση βοήθησε τους μαθητές από τη Γάζα να συνεχίσουν τις σπουδές τους χωρίς προβλήματα και χωρίς να πληρώνουν δίδακτρα, ιδιαίτερα στην περίοδο 1952-1978, σαν συνέπεια της συμφωνίας του Camb-David ανάμεσα σε Αίγυπτο, Ισραήλ και Ηνωμ. Πολιτείες. Οι Αραβικές χώρες μυστικά αποδέχονται την ειρήνη αλλά δημόσια την απορρίπτουν, εξ' αιτίας του ότι έχουν ένα μεγάλο αριθμό από Παλαιστίνιους που εργάζονται σε εναισθητες Κυβερνητικές θέσεις και σε ιδιωτικές εταιρείες και τράπεζες. Ετσι η διάθεση της Αιγύπτου καθώς και η πολιτική της άλλαξαν όσον αφορά στην εκπαίδευση των Παλαιστίνιων φοιτητών στην Αίγυπτο και άλλες αραβικές χώρες.

Αυτό έκανε τους Παλαιστίνιους να δουν το πρόβλημα της εκπαίδευσης και αποφάσισαν να ιδρύσουν Πανεπιστήμια στη Δυτ. Οχθη και τη Λωρίδα της Γάζας, παρά το υψηλό κόστος.

Αλλη δυνατότητα εκπαίδευσης ήταν η εκπαίδευση σε δυτικές και ανατολικο-ευρωπαϊκές χώρες. Στη Λωρίδα της

Γάζας, που ο πληθυσμός της σήμερα ανέρχεται στις 750.000 περίπου, ο αριθμός των μαθητών που αποφοιτούν είναι 6.000 ετησίως. Οι μαθητές που τελειώνουν το σχολείο έχουν την τάση να δουλεύουν στο Ισραήλ και λιγότερο από 10% έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν στις σπουδές. Τα Π/μια της Δ. Οχθης και της Γάζας δέχονται το 30% του συνόλου των μαθητών που συνεχίζουν σπουδές, και το 10% των λοιπών φοιτητών έξω από τις περιοχές αυτές. Το 23% των φοιτητών της Γάζας σπουδάζουν στο Ισλαμικό Π/μιο και 7% στα Π/μια της Δ. Οχθης.

Από τον καιρό της Ιντιφάντα τα σχολεία και όλα τα Π/μια στα κατεχόμενα - συμπεριλαμβανομένου και του Ισλαμικού Π/μίου στη Γάζα, έκλεισαν. Ο ρυθμός της επαναλειτουργίας τους είναι πολύ αργός.

Η διάρκεια του διδακτικού έτους πριν την Ιντιφάντα ήταν 220-240 μέρες το χρόνο, αλλά μετά ο αριθμός των ημερών εκπαίδευσης σε ορισμένες περιοχές φτάνει μόνο τις 50 μέρες. Δεν πρέπει επίσης να παραβλέπονται οι μεγάλες περιοδοι απαγόρευσης της κυκλοφορίας, οι συλλήψεις και η κακή οικονομική κατάσταση.

Η παραπάνω κατάσταση επηρεάζει το όλο εκπαιδευτικό σύστημα και μ' έναν άλλο τρόπο, αφού έχει ως αποτέλεσμα τις συλλήψεις 120.000 Παλαιστίνιων από τους οποίους το

“Η διαμάχη μεταξύ Παλαιστίνιων-Ισραηλινών είναι διαμάχη μεταξύ δύο πολιτισμών”

“Ο ανθρώπινος πολιτισμός δεν έχει εθνικότητα, είναι διεθνής”

60% είναι μαθητές-φοιτητές και το 5% δάσκαλοι-καθηγητές. Το υπόλοιπο είναι εργάτες και άλλες κατηγορίες.

Το εκπαιδευτικό σύστημα γενικά στη Λωρίδα της Γάζας ακολουθεί το Αιγυπτιακό πρόγραμμα σπουδών, αλλά οι νόμοι είναι σύμφωνοι με τις στρατιωτικές διαταγές της κατοχής. Η χρηματοδότηση για τα Κυβερνητικά σχολεία γίνεται από την Ισραηλινή Κυβέρνηση και για τα UNRWA 60% από την UNESCO.

Τα σχολικά βιβλία εξαρτώνται από τους Ισραηλινούς κατακτητές, οι οποίοι εμπνέουν τα παιδιά της Παλαιστίνης να μάθουν την ιστορία και τον πολιτισμό τους.

Οι ρίζες της Παλαιστίνης αναμείχτηκαν με διαφορετικές θρησκείες και διαφορετικούς πολιτισμούς. Η Παλαιστίνη θεωρείται για αιώνες η περιοχή των μαχών, λόγω των πολλών και διάφορων πολιτισμών, από τους σταυροφόρους μέχρι τους Τούρκους. Είναι επίσης η περιοχή της ανάμειξης των θρησκειών, Χριστιανισμού, Ισλαμισμού και Ιουδαϊσμού.

Οι Παλαιστίνιοι είναι γενικά ως λαός ικανοί για σκληρή εργασία και για μεγάλες χρονικές περιόδους. Σήμερα είναι απαραίτητη η απόκτηση της επιστημονικής διάνοησης, για την αντιμετώπιση του σύγχρονου κόσμου επί ίσοις όροις. Τους προωθούμε προς την τεχνολογία, την οικονομία, τη γεωργία, την οικιστική. Ο ανθρώπινος πολιτισμός

δεν έχει εθνικότητα, αλλά έχει γίνει διεθνής. Όλοι οι επιστημονικοί κύκλοι σπουδών σ' όλον τον κόσμο είναι ένα μείγμα της παγκόσμιες γνώσης.

Ενα έθνος ή ένας πληθυσμός χρειάζεται κάθε είδους γνώση, χρειάζεται ταυτόχρονα επιστημονική σκέψη και υψηλή τεχνολογία, το μείγμα των πολιτισμών και την υψηλή τεχνολογία της Δύσης.

Εμείς σαν Παλαιστίνιοι για κάποια περίοδο σπουδάσαμε την Ευκλείδειο γεωμετρία, η οποία είναι βασισμένη στην ελληνική σκέψη. Επίσης γνωρίζουμε ότι τα Π/μια της Δύσης διδάσκουν επιστήμες που είναι βασισμένες σε Αραβικές επιστήμες. Σήμερα οι σπουδές περιλαμβάνουν αρχαίο ελληνικό πολιτισμό - στον οποίο οφείλεται ο ορθολογικός τρόπος σκέψης, η διαλεκτική, - μαζί με Ινδικό και Αραβικό πολιτισμό.

Πρέπει όμως να επιλύσουμε πολλά προβλήματα και εμπόδια για την εκπαίδευση και να βρούμε τις σωστές λύσεις.

Γνωρίζουμε ότι η διαμάχη μεταξύ Παλαιστίνιων και Ισραηλινών κατακτητών, είναι διαμάχη μεταξύ δύο πολιτισμών.

Σημ.: Το ρεπορτάζ βασίστηκε κυρίως στις συζητήσεις με τον **Mohamad Abu Shaban**, πρόεδρο του **GAZA CENTER FOR HUMAN RIGHTS**, και σε στοιχεία από διάφορα εκπαιδευτικά κέντρα και στρατόπεδα προσφύγων στη Λωρίδα της Γάζας, κατά την επίσκεψή μου στα κατεχόμενα τον Ιούλιο - Αύγουστο 1991.

